

Pestprotocol

Pestprotocol Rehobothschool Geldermalsen

Doel

Het is belangrijk dat de kinderen zich veilig voelen op de Rehobothschool. Een goed welbevinden is een zeer belangrijke voorwaarde voor een optimale ontwikkeling.

Voor een veilig schoolklimaat zijn regels en afspraken nodig. Kinderen en volwassenen kunnen elkaar aanspreken op deze regels en afspraken als er zich ongewenste situaties voordoen. Wederzijdse steun en respect zijn onmisbaar voor een positief klimaat.

Om de juiste aanpak van pestproblematiek te waarborgen, is dit pestprotocol opgesteld. Het is als leidraad bedoeld voor de praktijk. Zo is het een middel dat bijdraagt aan een goed welbevinden voor elke leerling. Dit protocol wordt gezamenlijk onderschreven door de beheerscommissie, de directie, het personeel en de personeels- en oudergeleding van de medezeggenschapsraad van de school. De inhoud van het protocol wordt structureel onder de aandacht gebracht van ouders en leerlingen. Het is een openbaar document op de website van de school.

Uitgangspunt

De Rehobothschool is een school voor reformatorisch onderwijs. Dat betekent dat wij Gods Woord als uitgangspunt zien in ons onderwijs. Dit heeft ook gevolgen voor onze pedagogische doelen en de omgang met elkaar.

In de Schoolgids staat beschreven welke pedagogische doelen wij in ons onderwijs nastreven. In het kader van dit protocol noteren wij de volgende drie:

- het bijbrengen en ontwikkelen van normen en waarden die gegrond zijn op Gods Woord en de Wet des Heeren;
- het ontwikkelen van eerbied en respect voor de medemens en zijn bezittingen;
- het goed leren omgaan met andere kinderen en met volwassenen.

Aandacht voor gedrag

In groep 1 t/m 8 wordt aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en de omgang met andere kinderen. De sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerlingen wordt structureel gevolgd met het pedagogisch leerlingvolgsysteem Zien!. In de groepen 7 en 8 wordt ook de mening van de leerlingen persoonlijk gevraagd via de Leerlingvragenlijst in Zien!. In elke groep worden lessen sociale vaardigheid gegeven. Daarnaast worden sociale thema's naar aanleiding van situaties in het dagelijkse schoolleven in de groepen besproken. Onze leerkrachten zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie: zij dragen zorg voor een positief klimaat waarin duidelijkheid heerst over het omgaan met elkaar, waarin verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. We werken schoolbreed met een kalender met gedragsregels. Elke maand wordt er aandacht geschonken aan een andere regel. De regel wordt ook vermeld in de maandelijkse nieuwsbrief. Er gaat een preventieve werking uit van het expliciet aandacht geven aan gewenst gedrag. Jaarlijks wordt er een Sova-training aangeboden op school voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben in hun sociale vaardigheden.

Het gedrag van kinderen is een belangrijk onderwerp in de afstemming tussen school en ouders. Ouders zijn een belangrijke bron in het signaleren van pestgedrag. Het is belangrijk dat ouders een open sfeer ervaren om vragen of zorgen te bespreken met de leerkracht en de intern begeleider. Vragen over het gedrag van kinderen kunnen ook worden gesteld tijdens het spreekuur van de CJG. Zonodig kan er door school verder advies worden gevraagd in een consultatie met de orthopedagoog van Driestar Educatief.

Een goede samenwerking met alle betrokkenen is van grote waarde. Op deze wijze kunnen veel problemen worden opgelost. Ook heeft deze aanpak een hoge preventieve waarde, waardoor problemen voorkomen kunnen worden.

We mogen constateren dat pesten op onze grote school niet vaak voorkomt. Met dit pestprotocol als instrument hopen we dit ook in de toekomst te mogen blijven zeggen.

Wat is pesten?

Als we spreken over pesten is het belangrijk dat we het begrip pesten goed definiëren. Pesten en plagen zijn niet synoniem. Op www.pestweb.nl wordt het verschil tussen plagen en pesten duidelijk omschreven. Deze informatie gebruiken we als richtlijn in onderstaande alinea's.

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijkwaardig aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is deze in staat zich te verweren.

Wat is pesten?

Bij pesten is er sprake van herhaaldelijk en langdurig negatief gedrag. De pester heeft macht over de gepeste, in veel gevallen ook door het inschakelen van andere kinderen. Pesten gebeurt vanuit kwade bedoelingen: de pester wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang. Situaties van pestgedrag zijn te herkennen aan de volgende mogelijke signalen:

Het kind...

- is angstig en onzeker;
- ziet er bang, neerslachtig of huilerig uit;
- is mikpunt van spot en geintjes in de groep;
- heeft een bijnaam;
- wordt beledigd via briefjes, roddels of scheldwoorden;
- probeert in de nabijheid van volwassenen te blijven;
- heeft geen zin om naar school te gaan;
- wordt vaak als laatste gekozen, geïsoleerd, genegeerd of buiten gesloten;
- lijkt geen vrienden te hebben, is vaak alleen;
- behaalt minder goede schoolresultaten dan op grond van zijn/haar niveau mag worden verwacht;
- heeft blauwe plekken, verwondingen;
- heeft spullen die om onverklaarbare reden 'kapot' of 'verdwenen' zijn;
- vertoont clownesk gedrag;

- probeert vriendschap te 'kopen' met diensten of giften aan anderen;
- fungeert als het 'zwarte schaap' in de groep;
- wordt ook buiten school opgewacht, achtervolgd, bedreigd of (lichamelijk) gekwetst;
- ontvangt negatieve opmerkingen via mobiele telefoon of internet.

Het is uiteraard niet realistisch dat alle signalen in elke situatie aanwezig zijn. Anderzijds is één enkel signaal geen reden om direct in de richting van pestgedrag te denken. Het is altijd belangrijk om signalen te bespreken met ouders en de leerkracht. In de meeste gevallen gaat het om een combinatie van elementen waaruit het pestgedrag bestaat.

Signaleren

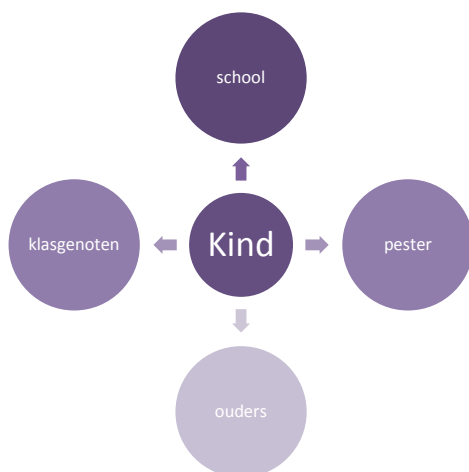
Zowel op school als thuis kunnen signalen van pesten worden opgemerkt. Het is belangrijk dat deze signalen met elkaar worden gedeeld, zodat het pestgedrag gezamenlijk kan worden aangepakt. Zowel kinderen als volwassenen kunnen signalen bij de leerkracht melden. Elk signaal moet serieus worden genomen en gewogen worden in het geheel van de situatie.

In september bespreekt de leerkracht in de klas het onderwerp 'Pesten'. Het verschil tussen 'pesten' en 'plagen' komt aan de orde. Ook is het belangrijk dat kinderen weten:

- Als ik word gepest of een ruzie heb, waar ik zelf niet uitkom, dan vraag ik de hulp van de juf/meester. Dat is geen klikken.
- Als ik merk dat een andere leerling wordt gepest, dan vraag ik de hulp van de juf/meester. Ik ben mede verantwoordelijk voor de goede sfeer in mijn klas.

Aanpak van pestgedrag

In de aanpak van pestgedrag volgen wij de visie van Pestweb (www.pestweb.nl). We gebruiken daarom het Vijfsporenbeleid. Dit houdt in dat de aanpak gericht is op de verschillende partijen die betrokken zijn bij het pesten. De invulling van dit beleid hebben we aangepast op onze eigen schoolsituatie.

Figuur 1: Vijfsporenbeleid

Voor elk van deze partijen is een passende aanpak van belang.

Kind

Wij bieden steun aan het kind door:

- Naar het kind te luisteren en zijn probleem serieus te nemen;
- Met het kind te overleggen over mogelijke oplossingen;
- Samen met het kind te werken aan oplossingen;
- Zonodig te zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om de weerbaarheid te vergroten;
- Te zorgen voor gespreksmomenten om het kind te volgen in de situatie en zijn persoonlijke ontwikkeling.

pester

Wij bieden begeleiding aan het kind dat zelf pest door:

- Met het kind te bespreken dat pestgedrag absoluut niet wordt getolereerd en in strijd is met het leven naar Gods Woord;
- Met het kind te bespreken wat pesten voor een ander betekent;
- Te zorgen dat het kind zich veilig voelt door uit te leggen wat de leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen;
- Grenzen te stellen en consequenties daaraan te verbinden;
- Het kind te helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen;
- Het kind te helpen om zich aan regels en afspraken te houden;
- Zonodig te zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om zijn sociale vaardigheden te vergroten;
- Te zorgen voor gespreksmomenten om het kind te volgen in de situatie en zijn persoonlijke ontwikkeling.

ouders

Wij bieden steun aan ouders van het gepeste en van het pestende kind door:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus te nemen;
- Ouders op de hoogte te houden van pestsituaties;
- Informatie en advies te geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt;
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aan te pakken;
- Zonodig ouders door te verwijzen naar deskundige ondersteuning.

klasgenoten

Wij betrekken de klasgenoten en eventuele andere kinderen bij de oplossingen van het pestprobleem door:

- Regelmatig aandacht te besteden in de klas aan pesten en de sociale omgang met elkaar;
- Met de kinderen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij;
- Met de kinderen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
- Samen met de kinderen te werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- Te zorgen voor gespreksmomenten om de groep te volgen in de situatie en hun groepsontwikkeling.

De school draagt de algemene verantwoordelijkheid voor de aanpak van pestgedrag door een duidelijke omschrijving van taken en verantwoordelijkheden en de uitvoering daarvan. We maken onderscheid tussen de taken en verantwoordelijkheden van de leerkracht, de intern begeleider en de directie.

Preventie

De directie werkt preventief door:

- Het faciliteren van tijd en middelen waardoor een goed pedagogisch klimaat wordt gewaarborgd;
- Te zorgen dat er voldoende toezicht is op de leerlingen in en rond de school;
- Het jaarlijks faciliteren van een interne sovatraining;
- Op de eerste teamvergadering van het schooljaar het Pestprotocol en de 'Inventarisatielijst pestgedrag' onder de aandacht te brengen van het team;
- Het Pestprotocol op te nemen in de cyclus Kwaliteitszorg;
- In de schoolgids te verwijzen naar het Pestprotocol;
- Het Pestprotocol op de website te plaatsen ter inzage voor ouders.

De intern begeleider werkt preventief door:

- Mee te denken bij adviesvragen rond het pedagogisch klimaat, pestgedrag en het welbevinden van de leerlingen;
- In leerlingbesprekingen alert te zijn op signalen van pestgedrag;
- Het volgen en bespreken van het PLVS Zien! in de leerlingbesprekingen van november;
- Het aanreiken van actuele informatie over literatuur, vakbladen en lesmateriaal;
- Het jaarlijks bieden van een interne sovatraining, inclusief selectieprocedure en nazorg;
- Zonodig advies of hulp te vragen bij externe deskundigen met betrekking tot gedrag van kinderen;
- De 'Inventarisatielijst pestgedrag' tijdens de leerlingbesprekingen aan de orde te stellen.

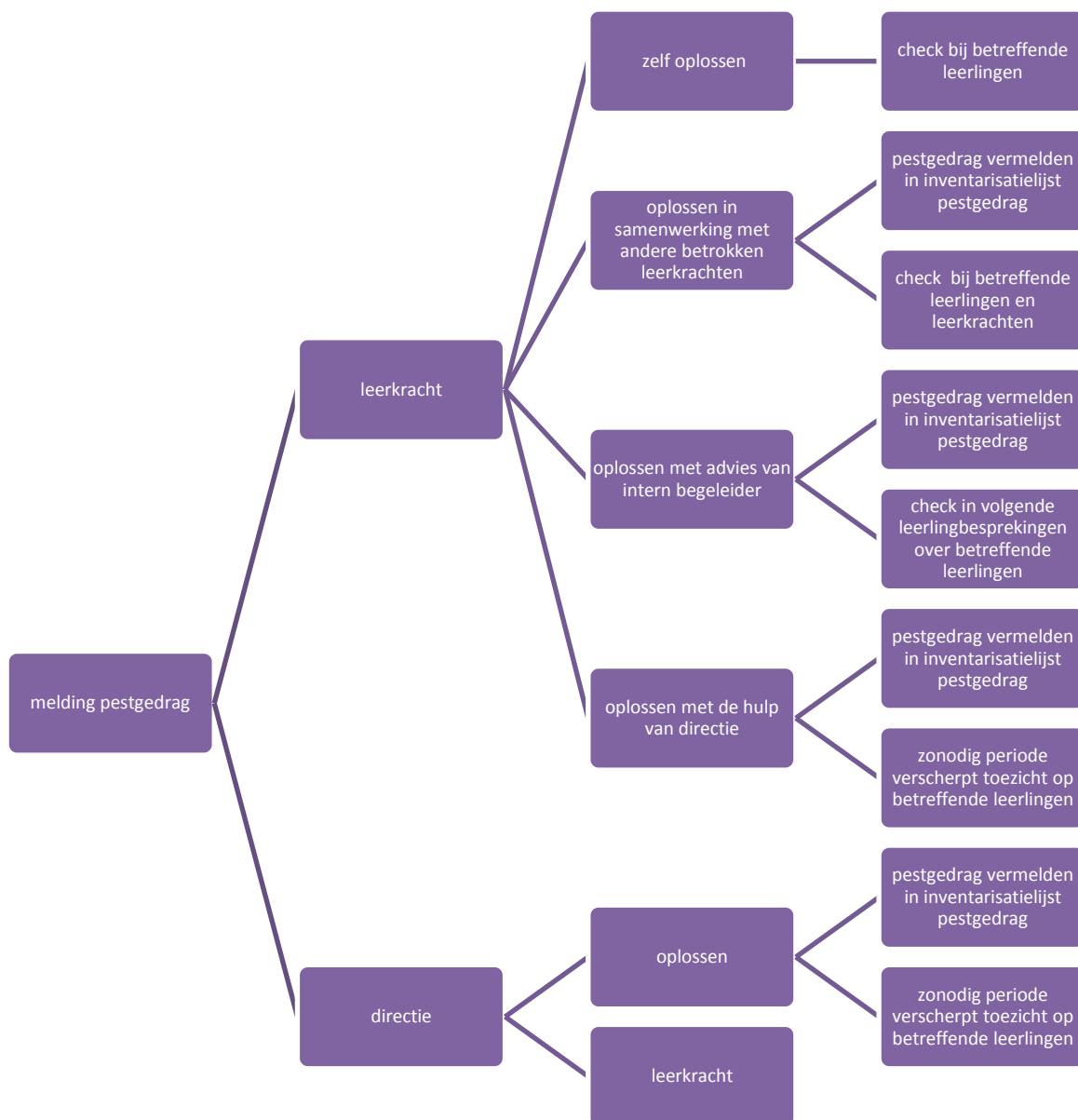
De leerkracht werkt preventief door:

- Het bespreken van het Pestprotocol in de klas wat betreft de informatie die voor de leerlingen van belang is in de maand september; (zie pagina 4 van dit Protocol)

- Het bieden van een goed pedagogisch klimaat;
- Het aanbieden en hanteren van 'de regel van de maand';
- Alert te zijn op signalen van pestgedrag binnen de groep en op het plein;
- Leerlingen aan te spreken op hun gedrag en positief gedrag te stimuleren;
- Incidenten tijdens de pleinwacht bij de leerkrachten van de betreffende leerlingen te melden;
- Het aanbieden van lessen sociaal emotionele ontwikkeling;
- Het inwinnen van advies van de intern begeleider over gedrag van leerlingen;
- Contact met ouders te onderhouden over het welbevinden van de leerlingen;

Het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen via het PLVS Zien!;

Aanpak

Figuur 2: Organogram aanpak pestgedrag

In bovenstaand organogram wordt de organisatie van de aanpak van pestgedrag weergegeven. Een melding van pestgedrag komt doorgaans binnen bij de leerkracht of de directie. Deze zorgt voor een

oplossing van het pestgedrag. Ook zorgt deze voor het op de hoogte stellen van de ouders van de betrokken leerling(en). Dit betreft zowel de ouders van de pestende leerling(en) als van de gepeste leerling(en). Ouders worden waar mogelijk betrokken in het oplossen van het pestgedrag. Als er leerlingen uit meerdere groepen betrokken zijn bij een pestsituatie, is het mogelijk dat de leerkracht andere collega's bij de oplossing betreft. Ook kan de leerkracht advies inwinnen bij de intern begeleider. In meer ernstige of complexe gevallen wordt de hulp van directie ingeschakeld, die gedurende een periode verscherpt toezicht houdt op de pestende leerling(en). Wanneer er sprake is van groepsoverstijgend pestgedrag, betrokkenheid van andere collega's, de intern begeleider of de directie, wordt het pestgedrag vermeld in de 'Inventarisatielijst pestgedrag' op Sharepoint. De intern begeleider stelt de 'Inventarisatielijst pestgedrag' drie keer per jaar aan de orde tijdens de leerlingbesprekingen.

Regel van de maand

Onze schoolregels zijn gericht op het onderhouden van rust, veiligheid, beleefdheid en een goed pedagogisch klimaat binnen de school. Om het begrip en de naleving te bevorderen, bieden wij elke lesmaand een schoolregel aan. Dit doen we via een speciale kalender die in elke groep aanwezig is. Per maand wordt de regel genoemd, aangevuld met concrete aanwijzingen en een leuke bijpassende illustratie. Op een centraal punt in het schoolgebouw hangt een vergrote versie van de actuele regel. Zo is er eenheid binnen de school met betrekking tot de geldende regels, de interpretatie en de handhaving ervan. In de tweewekelijkse versie van Teamnieuws en in de maandelijkse Nieuwsbrief naar ouders wordt de actuele regel opgenomen. De inhoud van de schoolregels is als volgt:

1. Ongeruimd staat netjes. (september)

- *Ruim je tafel en laatjes op voor je naar buiten gaat.*
- *Laat het lokaal netjes achter.*
- *We houden met elkaar het plein schoon en ongeruimd.*

2. Ik, jij, hij of zij... iedereen hoort erbij. (oktober)

- *In de pauzes speel je met elkaar, iedereen mag meedoen.*
- *Spreek duidelijke regels af bij een spel.*

3. Ben je buiten, blijf je buiten. (november)

- *Voor en na schooltijd en in de pauzes ben je buiten. Bij de regenbel mag je naar je eigen lokaal.*
- *Wanneer mag je binnenzijn?*
 - *Bij trakteren*
 - *Als je werk af moet maken.*
 - *Als je de juf/meester mag helpen.*
 - *Als je naar de wc mag.*

4. Wees beleefd en heb respect! (december)

- *Meester, jufs en andere volwassenen spreek je aan met u.*
- *We zeggen geen: 'hé' of 'watte' maar netjes: 'Wat zegt u?'*
- *Wacht je beurt af als je iets tegen de meester, juf of andere volwassene wilt zeggen. Maak oogcontact.*

5. Pesten is nooit goed, zorg dus dat je aardig doet! (januari)

- *Weet je dat een leerling geplaagd wordt? Vertel het de meester of juf!*

6. Fietsenhok en magazijn, daar hoef je (onder schooltijd) niet te zijn! (februari)

- *Alleen als je eigen klas voetbal heeft, mag je op het pannaveld.*
- *Waven doen we in het wave-vak.*

7. Open pas je mond als je weet wat eruit komt. (maart)

- *Denk eerst na voordat je iets tegen of over iemand zegt.*
- *Wees positief bij een spel, bijvoorbeeld voetbal of tafeltennis.*

- *Wat jij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet...*

8. Nette gangen? Jas ophangen! (april)

- *Je jas en eventueel je tas hang je aan de kapstok. Heeft je jas geen haakje, dan leg je hem op de kapstok.*
- *Je waveboard leg je bovenop de kapstok. Zijn er teveel? Dan wijst de meester of juf een andere plek.*
- *Skeelers, springtouw en knikkers bewaar je in de klas.*

9. Schoppen of slaan, daar doen wij niet aan. (mei)

- *We lossen geen dingen op door elkaar te slaan of te schoppen, maar door met elkaar te praten! Kom je er niet uit? Ga naar de pleinwacht!*
- *Ruzie? Stop! Los het op:*
 - *Wat is het probleem?*
 - *Bedenk oplossingen!*
 - *Kies de beste oplossing!*
 - *Evalueer (Bespreek of bedenk achteraf of jullie de juiste oplossing hebben gekozen)*

10. Rennen doe je op het plein, binnen moet je rustig zijn. (juni)

Materiaal

aanvullend onderzoek

- **Sociogram van de groep:**
www.sociogram.nl
- **Veiligheidsthermometer groep 2 t/m 4**
<http://www.schoolenveiligheid.nl/aps/School+en+Veiligheid/veiligheid+en+beleid/Algemeen/Instrumenten/veiligheidsthermometer+po.htm>
- **Veiligheidsthermometer groep 5 t/m 8**
<http://www.schoolenveiligheid.nl/aps/School+en+Veiligheid/veiligheid+en+beleid/Algemeen/Instrumenten/veiligheidsthermometer+groep+5+tot+8.htm>

lesmateriaal

- **Samen Doen** gr. 1 t/m 8
- **Soemomap** gr. 5 t/m 8
- **Eigen lessen** in elke jaargroep (document op Sharepoint, 'Aanbod sova')
- **Bino en zijn sociale talenten**, thematische serie voor groep 1 en 2
- **Spelend leren, leren spelen**, methode voor sociale vaardigheidstraining

lesmateriaal GGD

- **Kids in actie tegen online pesten** (lespakket van Pestweb)
- **Cyberpesten Who cares** gr. 7 en 8

boeken

Anjerstraat (CJG-hoek):

- Anthon de Vries: **Sociale ontwikkeling van het jonge kind**
- Luc Koning: **Gedragsproblemen van A tot Z**
- H. Gubbels: **Leer samen spelen met Tim en Flapoor**
- A. de Muynck: **Worden die ik zijn mag**
- A. de Muynck: **Leren doen en laten**
- M. Hasselaar & A. de Muynck: **Ik wil er ook bij horen**, 1^e en 2^e druk
- Bob van der Meer: **Kinderen en pesten**

Prentenboeken in kleuterstelling in magazijn:

- S.M. Bratney & A. Jeram: **Allemaal de liefste**
- A. Hest & J. Barton: **Dat ben jij, Kiki!**
- A. Hest & J. Barton: **Het grote boek van Kiki**
- J. Verweerd & R van der Werf: **Bob zegt sorry**
- M. Pfister & N. Kuiper: **De mooiste vis van de zee**
- M. Pfister & N. Kuiper: **De mooiste vis van de zee helpt een ander**
- G. van Genechten: **Rikki en zijn vriendjes**
- G. van Genechten: **Kleine kangoeroe**

Dependance (IB-kamer):

- W. van de Burg en G. Willemsen: **Sova 4 kids**
- René van Engelen: **Grip op de groep**

suggesties

In het **PLVS Zien!** worden veel handelingssuggesties geboden voor zorgbehoeften op de volgende sociaal emotionele gebieden:

- Sociaal initiatief;
- Sociale flexibiliteit;
- Sociale autonomie;
- Impulsbeheersing;
- Inlevingsvermogen.

internet

- **Pestweb: Lespakketten en methodes**
<http://www.pestweb.nl/aps/pestweb/voor+leerkrachten/Pesten+in+mijn+klas/Lespakketten+en+methodes/>
- **Pestweb: Andere lesideeën**
<http://www.pestweb.nl/aps/pestweb/voor+leerkrachten/Pesten+in+mijn+klas/Lesideeen/Andere+lesideeën/>
- **Pestweb: Lesbrief basisonderwijs 'Omstanders bij pesten'**
<http://www.pestweb.nl/NR/rdonlyres/25DECF43-E294-459D-8480-424FDCC8BC71/0/LesbriefbasisonderwijsOms.pdf>
- **Kenmerk: 'Horen, zien en niet meer zwijgen'**, een lespakket over pesten, Zorn Uitgeverij B.V.
<http://kenmerk.nl/index.php?id=29&command=bekijk&config=artlijst&rec=291>
- **Grip op de groep: tips en lesideeën voor bewegingsonderwijs**
<http://www.gripopdegroep.nl/>

online pesten

- **Veilig internetten: kant en klaar lespakket**
<http://diplomaveiliginternet.kennisnet.nl/leerkrachten/lespakket>
- **Kinderconsument**
<http://www.kinderconsument.nl/pdf/Mr.Ctrl%20Handleiding.pdf>
- **Mijnkindonline**
<http://www.mijnkindonline.nl/lessen/59.htm>
- **Hyves**
<http://www.hyves.nl/lespakket>
- **I-respect: ook veel ouderinformatie**
http://www.i-respect.nl/de_lessen/niveau/1
- **www.surfsafe.nl/kids.php : test hoe veilig kinderen internetten**
- **www.digibewust.nl: voor ouders en opvoeders**

Bijlage: inventarisatielijst pestgedrag

met voorbeeld

datum	Naam gepeste leerling	Groep gepeste leerling	Naam pester(s)	Klas pester(s)	Evt. informatie te vinden:
01-01-2012	X.A.	6 XX	Y.B. Z.C.	6 XX 5 AA	Notitie bij X.A. in Parnassys d.d. 14-01- 2012